

SCAMPER-menetelmä prosessien kehittämisen luovana työkaluna

11.11.2025

Yritysten toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti: kilpailu kiristyy, asiakkaiden odotukset kasvavat ja teknologiset innovaatiot haastavat perinteisiä toimintamalleja. Tämän vuoksi organisaatioiden on kehitettävä prosessejaan säännöllisesti pysyäkseen kilpailukykyisinä. Prosessien kehittämiseen on olemassa monia menetelmiä, joista yksi käytännönläheinen ja tehokas työkalu on SCAMPER-menetelmä. SCAMPER perustuu luovaan ongelmanratkaisuun ja innovatiiviseen ajatteluun.

Mikä on SCAMPER?

SCAMPER on kirjainlyhenne seitsemästä eri ajattelutekniikasta, joilla voidaan tarkastella olemassa olevia tuotteita, palveluita tai prosesseja uusista näkökulmista. Menetelmä on kehitetty alun perin tuotekehityksen tueksi, mutta se soveltuu erinomaisesti myös prosessien kehittämiseen ja liiketoiminnan uudistamiseen laajemmin.

SCAMPER koostuu seuraavista vaiheista:

S – Substitute (suom. korvaa): mitä elementtejä voidaan korvata toisilla?

C – Combine (yhdistä): mitä osia voidaan yhdistää tehokkaammaksi kokonaisuudeksi?

A – Adapt (mukauta): mitä ratkaisuja voidaan soveltaa muilta toimialoilta tai prosesseilta?

M – Modify (muuta): mitä voidaan suurentaa, pienentää tai muokata paremmaksi?

P – Put to another use (käytä eri tavalla): voidaanko jotain hyödyntää täysin uudessa tarkoituksessa?

E – Eliminate (poista): mitkä vaiheet tai elementit ovat turhia ja voidaan poistaa?

R – Reverse (käännä toisinpäin): mitä tapahtuisi, jos prosessi toteutettaisiin päinvastoin?

SCAMPER prosessien kehittämisessä

Prosessien kehittämisessä SCAMPER tarjoaa helppokäyttöisen ja selkeän kehyksen, jonka avulla voidaan tarkastella työnkulkua ja prosessin etenemistä kriittisesti ja luovasti. Menetelmän etuna on sen helppous; SCAMPER ei vaadi raskaita järjestelmiä tai pitkiä valmisteluja. Riittää, että kehitettävä prosessi kuvataan esimerkiksi prosessikaavion muotoon ja SCAMPER-kysymykset käydään systemaattisesti lävitse. Kysymykset muokataan omiin tarpeisiin soveltuviksi ja syntyneet ideat kirjataan ylös.

Käytännön esimerkkejä kysymyksistä:

- **S / Korvaa:** Voisiko tuotteen manuaalisen tarkastusvaiheen korvata automaatiolla?
- **C / Yhdistä:** Voisiko asiakaspalautteen keruun yhdistää suoraan tuotteen toimitusprosessiin?
- **A / Mukauta:** Voisiko logistiikan optimoinnissa hyödyntää lentoyhtiöiden käyttämää dynaamista reittisuunnittelua?
- **M / Muuta:** Voisiko asiakaspalveluprosessia nopeuttaa lisäämällä verkkosivuille chatbotin?
- **P / Käytä eri tavalla:** Voisiko tuotannossa syntyvää dataa käyttää myös myynnin ennustamiseen?
- **E / Poista:** Voiko turhan raportointivaiheen poistaa digitalisoimalla tiedonkeruu?
- **R / Käännä toisinpäin:** Mitä jos asiakkaat saisivat kokeilla tuotetta ennen ostoa ja maksaisivat vasta myöhemmin?

Kun prosessia tarkastellaan näin monipuolisesti, esiin nousee usein sellaisia näkökulmia, joita ei muuten tulisi ajatelleeksi. Ideoiden määrä voi olla suurikin, joten niiden ryhmittely ja priorisointi on tärkeää. Usein kannattaa valita muutama idea pilotointiin heti työpajan jälkeen, jotta ideointi ei jää pelkästään teoreettiseksi. Pienetkin kokeilut voivat johtaa merkittäviin oivalluksiin ja rohkaista kokeilemaan lisää. SCAMPER onkin oivallinen menetelmä tilanteisiin, joissa halutaan rikkoa totuttuja kaavoja ja haastaa nykyiset toimintamallit.

Hyödyt yritykselle

SCAMPER-menetelmän suurin etu on sen yksinkertaisuus ja monipuolisuus. Sen avulla yritys voi löytää uusia ideoita prosessien kehittämiseen nopeasti ja systemaattisesti. Menetelmä tarjoaa innostavan tavan sitouttaa henkilöstöä muutokseen, sillä luova ideointi antaa mahdollisuuden osallistua kehittämistyöhön rennolla ja rakentavalla tavalla. Samalla SCAMPER paljastaa prosessien rakenteessa piileviä ongelmia ja tarjoaa useita vaihtoehtoisia ratkaisuja, joiden joukosta voidaan valita lupaavimmat jatkokehitykseen. Tämä voi johtaa merkittävään tehokkuuden ja laadun parantumiseen, kun prosessista poistetaan turhia vaiheita ja vahvistetaan niitä elementtejä, jotka tuottavat arvoa asiakkaalle.

Yksi SCAMPERin vahvuuksista on sen kyky innostaa yrityksen työntekijöitä osallistumaan prosessien kehittämiseen. Koska menetelmä perustuu kysymysten esittämiseen ja vaihtoehtojen tutkimiseen, se sopii erinomaisesti henkilöstön yhteisiin SCAMPER-työpajoihin, joissa voidaan yhdistää monialaista osaamista. Kun henkilöstön jäsenet saavat mahdollisuuden tuoda esiin omia ideoitaan, he kokevat usein myös suurempaa sitoutuneisuutta syntyviin ratkaisuihin. Tämä puolestaan lisää todennäköisyyttä, että

kehitystoimenpiteet juurtuvat osaksi arjen työtä. SCAMPER ei siis ole vain ideointimenetelmä, vaan myös osallistamisen ja muutosjohtamisen työkalu. Sen avulla voidaan rakentaa organisaatioon kulttuuria, jossa jatkuva parantaminen on luonnollinen osa toimintaa.

SCAMPER-työpajan järjestäminen

SCAMPER on kevyt mutta tehokas työkalu, joka auttaa organisaatioita tarkastelemaan prosessejaan uusista näkökulmista. Sen systemaattinen lähestymistapa varmistaa, että ideoinnissa ei jäädä kiinni vanhoihin malleihin, vaan prosesseja rohkaistaan muokkaamaan, yksinkertaistamaan ja uudistamaan. Samalla henkilöstöä voidaan sitouttaa kehittämiseen, mikä vahvistaa organisaation muutoskyvykkyyttä ja parantaa yhteistyötä.

Kun halutaan vauhdittaa prosessien kehittämistä luovalla ja käytännönläheisellä tavalla, SCAMPER tarjoaa erinomaisen lähtökohdan. Se voi avata ovia uusiin ratkaisuihin, parantaa asiakastyytyväisyyttä ja vahvistaa yrityksen kilpailukykyä nopeasti muuttuvassa maailmassa. Mallin käyttöönotto ja SCAMPER-työpajan järjestäminen ei vaadi erikoisvälineitä tai pitkää valmistelua, mutta onnistunut toteutus edellyttää suunnitelmallisuutta ja osallistavaa otetta. SEAMKin hallinnoimassa, Euroopan unionin osarahoittamassa *Prosessien kehittäminen tuottavuuden edistäjänä* -hankkeessa on laadittu ohjeistus SCAMPER-työpajan järjestämiseksi, ja se on avoimesti saatavilla hankkeen verkkosivulla. Hyödynnä maksuton materiaali ja kehitä prosesseja innovatiivisesti!

Terhi Ojaniemi
projektipäällikkö, aluekehittäjä
SEAMK

Margit Närvä
yliopettaja
SEAMK
Ojaniemi työskentelee projektipäällikkönä ja Närvä asiantuntijana Euroopan unionin osarahoittamassa *Prosessien kehittäminen tuottavuuden edistäjänä* -hankkeessa. Hankkeen yhtenä päätavoitteena on lisätä alueen yritysten tietämystä prosessien kehittämisen malleista ja työkaluista.

Lue lisää *Prosessien kehittäminen tuottavuuden edistäjänä* (EAKR) -hankkeen –verkkosivuilta